

KİTAP İNCELEMESİ

Bezen Balamir Coşkun ve İnan Rüma (der.), *Dış Politika Analizi: Konu, Kuram, Yöntem*
(İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2020)

Barış KESGİN

Doç. Dr., Elon Üniversitesi, North Carolina, A.B.D.

Bu kitap değerlendirmesine atıf için

Barış Kesgin, Kitap Değerlendirmesi: “Bezen Balamir Coşkun ve İnan Rüma (der.), *Dış Politika Analizi: Konu, Kuram, Yöntem*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2020”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 19, No 75, 2022, s. 113-115.

Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği | Uluslararası İlişkiler
E-Posta: uidergisi@gmail.com

Bu makalenin tüm hakları *Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği*'ne aittir. Önceden yazılı izin almadan hiçbir iletişim, kopyalama ya da yayın sistemi kullanılarak yeniden yayımlanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz veya herhangi bir şekilde kamunun ücretli/ücretsiz kullanımına sunulamaz. Akademik amaçlı alıntılar bu kuralın dışındadır. Yazıda belirtilen fikirler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK Derneğini, editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.

Dış Politika Analizi: Konu, Kuram, Yöntem

Bezen Balamir Coşkun ve İnan Rüma (der.)

İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2020, 280 sayfa, ISBN: 9786053995630

Bariş KESGİN

Doç. Dr., Elon Üniversitesi, North Carolina, A.B.D.

E-Mail: bkesgin@elon.edu

Orcid: 0000-0002-6108-8240

Bezen Balamir Coşkun ve İnan Rüma'nın derledikleri *Dış Politika Analizi: Konu, Kuram, Yöntem* (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2020) başlıklı çalışması, Uluslararası İlişkiler disiplininde bu uzmanlık üzerine Türkçe olarak yayımlanmış olan en önemli kitaplardan birisi olarak kayıtlara geçmeye aday. Editörlerin girişte belirttikleri üzere, kitabın ayırt edici özelliklerinden birisi de “dış politika ile ilgilenen herkes için daha erişilebilir” bir metnin amaçlanmış olması. Kapsamlı teorik çalışmalar ile başlayan kitap, güncel (ve de uzun vadede önemini kaybetmeyecek) tematik konular üzerine yazılmış bölümlerle devam ediyor. Bu eserle editörler ve katkıda bulunan yazarlar Türkiye’de Dış Politika Analizi ve Uluslararası İlişkiler çalışmalarında referans niteliğinde olacak, kalıcı bir çalışmayı tamamlamışlar.

Editörlerin giriş bölümünü takip eden Dış Politika Analizi’nde temel konu başlıkları, teorik yaklaşımlar (Seçkin Barış Gülmez ve Didem Buhari Gülmez) ve yöntemleri (Emre Erdoğan) konu alan ilk iki bölüm, okurları detaylı ama sade bir dil ile klasik ve güncel metinlere başarıyla yönlendiriyor. Bu iki bölüm hem Türkçe hem de İngilizce yayımlanmış belli başlı kaynakları özenle özetlemeleri ve irdelemeleri sebebiyle öne çıkıyor. Yine, editörlerin de belirttiği gibi bu iki bölümde dış politika hakkında ‘akademik çalışmalar ile günlük tartışmalar’ arasındaki fark -genel okuyucu için ve de erişilebilir dil ile- açıkça ortaya konuluyor.

Gülmez ve Buhari Gülmez uluslararası ilişkiler teorileri ile Dış Politika Analizi arasındaki ilişkiliyi irdeleyerek başladıkları sunuşlarını rasyonel karar alma süreçleri ve bu yaklaşımlara alternatif olarak gelişen açıklamalar ile devam ettiriyorlar. Bölümün son kısmında ise Dış Politika Analizi alanında güncel teorik çalışmalara örnekler var. Örneğin, burada yazarlar okuyucuları hem genel olarak hem de Türk dış politikası kapsamında mevcut rol teorisi çalışmaları (s. 34-36) ile etkili bir şekilde tanıştıyorlar.

Emre Erdoğan’ın yazmış olduğu ‘Dış Politika Analizi ve Araştırma Yöntemi Tercih’ bölümü, dış politika ilgisini olan ve çalışmak isteyenler için faydalı “bir yol haritası” sunuyor. Burada Erdoğan’ın mevcut akademik çalışmalar üzerinden Dış Politika Analizi’nin temel yaklaşımları hakkında belirttikleri (s. 43-48) dikkatle takip edilmesi gereken bir tartışma. Kitabın bu bölümü birey, grup ve toplumsal dü-

zeyde yapılan dış politika çalışmalarının detaylı özeti ile öne çıkıyor. Yine, Gülmez ve Buhari Gülmez gibi, Erdoğan da hem Türkçe hem de İngilizce yayınlanmış önemli kaynakları özenle sunuyor. Örneğin, Türk dış politika üzerine özellikle son on yıl içerisinde birey/lider odaklı yapılan çalışmalar buradaki literatür taramasının (s. 51-52) önemli bir kısmını oluşturuyor. Erdoğan'ın yazdıkları ile birlikte Gülmez ve Buhari Gülmez'in hemen önceki bölümleri okuyuculara Dış Politika Analizi alanına dair güncel, yetkin ve kapsamlı bir çerçeveye çiziyor.

Temel yapıtaşları niteliğindeki bu iki bölümü takiben Bezen Balamir Coşkun'un süreç izleme yöntemi ve Fulya Hisarlıoğlu'nun söylemsel pratikler ve post-yapısalcı yaklaşımlar üzerine yazdıkları araştırmacılar için referans olacak nitelikte çalışmalar. Okuyucular Hisarlıoğlu'nun bölümü ile kitabın sonraki vaka çalışmaları ya da uygulama bölümlerinde Çiğdem Üstün'ün Türkiye'nin Batı ile ilişkilerini siyasal söylem üzerinden inceleyen ve Habibe Özdağ'ın "İnşacılık Perspektifinden Rus Dış Politikasında Gürcistan Savaşı" başlıklı çalışmaları arasında yöntemsel yakınlıkları gözlemleyeceklerdir.

Balamir Coşkun ve Rüma'nın derledikleri *Dış Politika Analizi* kitabı, katkıda bulunanların bu alanın bazı eksikliklerine de değinmesi anlamında da önemli bir çalışma. İnan Rüma'nın siyasal iktisat ve Burcu Özdemir Sarıgil'in kadınlar ve dış politika üzerine yazmış oldukları bölümler bu anlamda öne çıkıyor. 2000'li yıllarda küresel ekonominin geçirdiği krizler ve uluslararası iktisat politikalarının önemi İnan Rüma'nın yazdıklarını pek çok okuyucu için dikkat çekici hale getirecektir. Yine, dünya genelinde giderek daha fazla kadın politikacının lider pozisyonuna gelmesi ve dolayısıyla dış politika yapıcıları olarak da etkili oldukları düşünüldüğünde, Burcu Özdemir Sarıgil'in bu kitaptaki önemli katkısı ortaya çıkacaktır. Ancak kitaptaki diğer bölümlere nazaran bu bölümde daha az Türkçe çalışmaya referans verilmiştir. Bu durum Özdemir Sarıgil'in tercihinden ziyade dış politikada kadın ve toplumsal cinsiyetin Türkiye'de görece az çalışılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Bu gerçek okuyucuları düşünmeye ve araştırmacıları bu konuya yönelmeye teşvik edebilir.

Bununla beraber, kitabın son iki bölümünde ele alınan göç (Nefise Ela Gökalp Aras) ve din (Filiz Çoban Oran) konuları, dış politika çalışmalarında yine görece az yer teşkil etmeleri ancak güncellikleri ile göze çarpıyor. Gökalp Aras'ın göç konusunu hem Avrupa Birliği-Suriye-Irak hem de geniş bir coğrafya üzerinden birçok örnekle ele aldığı bölüm, dış politikanın devlet ötesinde ve disiplinlerarası bir çerçevede nasıl düşünebileceğine yardımcı olması sebebiyle de öne çıkıyor. Kitabın son bölümü, Filiz Çoban Oran'ın kaleme aldığı "Türkiye-ABD İlişkilerinde Din ve Dış Politika İlişkisi: Rahip Brunson Krizi Örneği" hem az çalışılan bir konuyu -din- hem de belki de istisnasız her Türk dış politikası kitabının bir alt başlığını -Türkiye-ABD ilişkileri- bir araya getirmesi nedeniyle ayrı bir öneme sahip. Çoban Oran'ın dış politikada bir etken olarak din tartışması, okuyuculara Amerikan dış politikasını anlamak için farklı bir perspektif sunuyor. Çoban Oran'ın bölümü üzerinden özellikle de Orta Doğu coğrafyasında Türk dış politikasını benzer sorular ile düşünmek mümkün olacaktır.

Türkiye'nin coğrafi konumu ve toplumsal özellikleri göz önüne alındığında kitabın son iki bölümünün -ve diğer bölümlerin de- aslında editörlerin bu derlemeyi bir araya getirirken hedefledikleri genel okuyucuya ulaşmak ve araştırmacılar için bir kaynak hazırlamak amaçlarına hizmet ettiklerini görebiliyoruz. Şöyle ki, genel okuyucu kitleleri için bu bölümler ile gündemde olagelen göç ve din gibi önemli konuların nasıl dış politika kapsamına girebildikleri akademik literatür ile gösteriliyor. Akademik okurlar ise bu bölümlerdeki sunuş üzerinden kendilerinin aşına oldukları Türkiye örneğinde önemli çalışmalara ışık tutulduğunu fark edeceklerdir.

Dış Politika Analizi'nde elbette ki genel olarak Türk dış politikası perspektifi hakim olsa da, Balamir Coşkun ve Rüma'nın derlemesi son tahlilde Türkçe olarak basılmış, konusunda en güçlü kitaplardan birisi olacaktır. Konu üzerine yapılmış olan klasik ve güncel çalışmaların bir bütün olarak, etkili bir şekilde sunulması, yöntemle yapılan vurgu ve referans niteliğinde tanımlanabilecek bölümleri, güncel (Rus dış politikası) ve de güncel olmaya devam edecek (uluslararası göç) olan konular üzerine bölümleri ile *Dış Politika Analizi* genel okuyucu kitlelerine ve akademik okurlara önemli bir kaynak sunuyor. Balamir Coşkun ve Rüma'nın derlemesinin hem lisans hem de lisansüstü programlar için ders kitabı olarak kullanılabilmesi de aşikar.

Sonuç olarak, Balamir Coşkun ve Rüma'nın derlemesi hem "dış politika ile ilgilenen herkes için daha erişilebilir" hem de akademik çalışmalar için kapsamlı ve araştırma yöntemleri hususunda yol gösterecek bir kaynak olabilecek bir derleme olarak öne çıkıyor. *Dış Politika Analizi* kitabı içeriği ile Uluslararası İlişkiler alanında bu uzmanlık üzerine Türkçe yayımlanmış *tour de force* niteliğinde bir çalışma olarak kütüphanelerimizde bulunmayı fazlasıyla hak ediyor.